

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Fülöp László ügyvéd által képviselt X. Y. Ügyvédi Iroda felperesnek a dr. Karas Monika jogtanácsos által képviselt alperes ellen személyhez fűződő megsértése miatt a Fővárosi Bíróságon 19.P. 631.904/2004. számon megindított, és a Fővárosi Ítéltábla 7. Pf. 21.203/2006/2. számú ítéletével elbírált perében - a jogerős ítélet ellen - a felperes részéről 14. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem alapján tartott tárgyaláson meghozta, és alulírott napon nyilvánosan kihirdette az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, és térítsen meg az államnak felhívásra 36.000 (harminchatezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet - az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával - a felperes keresetét elutasította, és a felperest 60.000 forint együttes első- és másodfokú perköltség, valamint - összesen - 84.000 forint le nem rótt illeték megfizetésére kötelezte.

A jogerős ítélet alapját képező tényállás értelmében a felperes jogelődje, a Z. Ügyvédi Iroda 2001. évben megbízási szerződést kötött a Budapest Főváros egyik kerületi Önkormányzatával. A megbízási szerződés alapján az ügyvédi iroda jogi képviselet ellátását és egyéb jogi tevékenységet igénylő feladatok elvégzését vállalta, a megbízási szerződésben kikötött átalánydíj ellenében. A 2002. évi önkormányzati választásokat követően az ügyvédi iroda vezetőjének házastársa lett a kerület alpolgármestere. A 2003. január 27-én megkötött új megbízási szerződés alapján -

összeférhetetlenséget állítva - több újságcikk jelent meg, amelyek az ügyvédi iroda magasabb jövedelemszerzését kifogásolták. Az újságcikkekben írtak hatására az iroda 2004. december 31-i hatállyal felmondta az önkormányzattal kötött megbízási szerződést. A Sz M című napilap 2004. szeptember 13-i számában „Az alpolgármesterné cége milliókért dolgozik a hivatalnak” címmel megjelent újságcikk egyes kitételei miatt a Fővárosi Bíróság a 19.P. 631.874/2004/3. számú ítéletében helyreigazításra kötelezte a lap szerkesztőségét.

Az alperes kiadásában megjelenő napilap 2004. március 29-i számában „Álomszerződés az alpolgármesterné irodájának” címmel írt a megbízási szerződésről. Az újságcikk szerint „legalább 28 millió forintot kapott a XI. kerületi önkormányzattól az alpolgármester feleségének ügyvédi irodája”, majd arról tájékoztat, hogy például „egy húsz lakásos önkormányzati tulajdonú társasház alapító okiratának egyetlen mondatos módosításáért 400 ezer forintot kaphat” az ügyvédi iroda. A napilap 2004. március 30-i számában „Havi fix” című írásban a megbízási szerződés alapján azt közli, hogy „A szóbeszéd szerint az alpolgármester tavaly mintegy huszonnyolcmillió forintot kapott a kerületi önkormányzattól, illetőleg nem is ő, hanem feleségének ügyvédi irodája. A megbízási szerződés szerint tavaly havonta hétszázezer forint illette meg az irodát, mert ellátta az önkormányzat jogi képviseletét a helyhatóság peres ügyeiben. További hétszázezer forint járt az önkormányzat tulajdonában lévő lakások ingatlan-nyilvántartásával összefüggő feladatok ellátásáért. Minden jel szerint nincs zsebpénzproblémája a kerületi alvezérnek és kedves családjának”. Az újságcikk ezt követően arról ír, hogy „az alpolgármester nem tartja összeférhetetlennek a vele kötött szerződést”.

A jogerős ítélet indokolása szerint az iroda részére igazoltan átutalt 21 millió forint, és a cikk szerinti 28 millió forint közötti eltérés (nagyságrendjét és arányait tekintve) nem olyan mértékű, amely alapot adna a személyiségi jogsértés megállapítására, arra is figyelemmel, hogy a korábbi időszakban a jogelőd iroda önkormányzattól származó jövedelme 8 millió forint körüli összeg volt, amelyet a korábbi polgármester tanúvallomása alátámasztott. Álláspontja szerint az első újságcikk a szerződés alapján tényszerűen közölte az albetétenként járó 20.000 forintos összeg alapulvételével az albetétek számától függő, feltételezett jövedelem nagyságát. Azt pedig a cikk nem állította, hogy a felperes érdemi munkavégzés nélkül jut jövedelemhez. Ezért az újságcikk 400.000 forintos jövedelemre utaló kitételét sem találta jogsértőnek. A jogerős ítélet indokolása szerint az ügyvédi iroda bevételét családi bevételként feltüntető kitétel, illetve az összeférhetetlenségre utalás nem a felperesre, hanem az alpolgármesterre, és a felperes jogelőd iroda vezetőjére vonatkozik, ezért a felperes keresetőségi jog hiányában személyiségvédelmi igényt nem érvényesíthetett. A felperes

jogsértés, illetve keresetőségi jog hiányában alaptalanul igényelt személyiségvédelmet.

A jogerős ítélet hatályon kívül helyezése, és tartalma szerint a keresetnek részben helyt adó elsőfokú ítélet helybenhagyása érdekében a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 78. §, 84. § (1) bekezdés és a 355. § (4) bekezdés rendelkezéseit, és ellentétes a 12.; 13.; és 14. számú polgári kollégiumi állásfoglalásban kifejtettekkel. A jogerős ítélet indokolatlanul minősítette jelentéktelen különbségnek a 21 és 28 millió forint közötti különbözetet. Az önkormányzat hivatalos közléséből egyébként megállapítható, hogy a felperes jogelődje ingatlan-nyilvántartási bejegyzést érintő olyan alapító okiratra vonatkozó módosítást nem végzett, amelynek alapján albetétenként 20.000 forint jövedelmet igényelhetett. Ezért az újságcikknek az a közlése, amely szerint a társasház alapító okiratának egyetlen mondata módosításával 400.000 forintot kaphatott, azt a hamis látszatot kelti, hogy a felperes jogelődje munkavégzés nélkül jelentős összegű jövedelemre tehet szert. Azzal pedig, hogy az újságcikk az irodát megillető megbízási díjat egyúttal az irodavezető családi bevételeivel azonosította, az ügyvédi iroda vonatkozásában kelti azt a hamis látszatot, hogy a felperes a számla szerinti díjazást (a közterhek befizetése nélkül) egyik tagjának, illetve a tag családjának átadhatja, azaz nem akarja betartani az adó- és társadalombiztosításra vonatkozó szabályokat. E jogsértő kitételekkel az alperes a jó hírnevét megsértette. Miután igazolta, hogy a jogsértés miatt magyarázzkodásra kényszerült, az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy nem vagyoni kárpótlásra alapot adó módon nem vagyoni hátránya keletkezett.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban való fenntartását kérte.

A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben írt indokok alapján nem sért jogszabályt.

A Ptk. 75. § (1) bekezdés szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A (2) bekezdés értelmében a személyhez fűződő jogok védelmére vonatkozó szabályokat a jogi személyekre is alkalmazni kell.

A Ptk. 78. § (1) és (2) bekezdés értelmében a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jó hírnév védelmére is. A jó hírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényről állít, híresztel, vagy való tényről hamis színben tüntet fel.

E rendelkezések alapján a (jogi) személy személyiségvédelmét az olyan - személyével összefüggésbe hozható - közlés alapozza meg, amely valamilyen valótlan és sértő tényt állít, vagy híresztel, nyíltan vagy burkoltan. A vélemény, bírálat pedig akkor eredményezi a jó hírnév sérelmét, ha közvetve, vagy közvetlenül valótlan tényállításon alapul, illetve kifejezőmódjában túlzóan bántó vagy sértő.

A Legfelsőbb Bíróság 12. számú Polgári Kollégiumi állásfoglalásának a személyiségvédelmi perekben általánosságban is irányadó II. pontja értelmében annak elbírálásánál, hogy a sajtóközlemény jogsértő-e, a kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, a sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni. A közvélemény tájékoztatása szempontjából nem jelentős részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot a jogsértés megállapítására.

Az önkormányzat hivatalos közlése alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a felperes ügyvédi iroda (illetve jogelődje) részére 2003. évben a cikk szerinti szerződés alapján 21. millió forintot utaltak át. A korábbi polgármester tanúvallomása alapján helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy az összeg a korábbi időszakhoz képest - amikor évente 8-9 millió forint megbízási díj illette meg a felperest - jelentősen megemelkedett. Helyesen jutott a jogerős ítélet arra a következtetésre, hogy az összegre vonatkozó eltérés nagyságrendjét és arányait tekintve nem olyan mértékű, amely a személyiségvédelmet megalapozza. Az „Álomszerződés az alpolgármesterné irodájának” című cikkben az alperes a havi átalánydíj közlését követően arról írt, hogy a „szerződés szerint emellett az ügyvédi iroda készíti el a társasház alapító okiratok módosítását, a földhivatali bejegyzéshez szükséges dokumentációt, s el is jár ezekben az ügyekben. Ezért a tevékenységéért albetétenként 20 ezer forintos díjat számlázhattak ki. Például egy húszlakásos, önkormányzati tulajdonú társasház alapító okirat egyetlen mondatos módosításáért 400.000 forintot kaphatott az alpolgármester feleségének irodája”. Szövegösszefüggéseiben vizsgálva a közölteket, helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy az alperes tényszerűen közölte a felperes által (az albetétenként 20.000 forint összegért) elvégzendő feladatokat, és az ezért járó díjat. Nem csupán az egyetlen mondatos módosításra utalt a cikk, hanem a szerződésben meghatározottak szerint közölte a felperes által elvégzendő összetett jogi feladatokat, és a tevékenységért kikötött díjat. A példaként felhozott számítás a szerződéses kikötésnek megfelel. A cikk arra történő utalást nem tartalmazott, hogy a felperes érdemi munkavégzés nélkül igényelheti a kikötött díjat. A tényszerű adatok közlésével az alperes valótlan tényt nem állított, ezért a felperes e kitétel miatt is alaptalanul igényelt személyiségvédelmet.

A Ptk. 85. § (1) bekezdés szerint a személyhez fűződő jogokat csak személyesen lehet érvényesíteni.

Ez azt jelenti, hogy személyiségvédelmet a kifogásolt közléssel érintett - természetes vagy jogi - személy igényelhet, azzal szemben, aki a jogsértő nyilatkozatot tette, megfogalmazta vagy terjesztette.

Az alperes „Havi fix” című cikkben - az ügyvédi iroda által elérhető jövedelmek közlése után - arról írt, hogy „minden jel szerint nincs zsebpénzproblémája a kerületi alvezérnek, és családjának”. Az újságcikk tartalmi elemzésével az állapítható meg, hogy az alperes az ügyvédi iroda által elért jövedelem tükrében fejtette ki arról a véleményét, hogy a kerületi „alvezérnek” nincs zsebpénzproblémája. A közlés tehát egyaránt érintette a felperest, a felperes ügyvédi iroda vezetőjét és annak házastársát is, ezért jogvédelem igénybevitelére mindhárom személy jogosult. Tévesen jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az újságcikknek az ügyvédi iroda bevitelét családi bevételnek minősítő mondata a felperesre nem vonatkozik, ezért e mondat miatt a felperes keresetösségi jog hiányában igényt nem érvényesíthetett.

Az általános közfelfogás az ügyvéd, vagy ügyvédi iroda megbízási díjból származó bevitelét az ügyvéd és családja által megszerzett jövedelem részének, tehát a családi kasszákat (is) gyarapító bevételnek tekinti. Ezért annak közlése, hogy a szerződésből eredő díjazás mellett a felperes házastársának nincs „zsebpénzproblémája”, olyan következtetés, amely való adatokon alapul, ezért személyiségvédelmet nem alapoz meg.

Személyhez fűződő jog megsértésének hiányában a felperes nem vagyoni kártérítés megfizetése iránti keresetének nem volt jogalapja (Ptk. 84. § (1) bekezdés e/ pont, Ptk. 339. § (1) bekezdés és Ptk. 355. § (4) bekezdés).

A kifejtettekből következik, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben írt indokok alapján nem jogszabálysértő, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alkalmazásával hatályában fenntartotta, és a felperest a Pp. 270. §(1) bekezdés szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdés alapján kötelezte az alperes részére felülvizsgálati eljárási költség, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM. r. 13. § (2) bekezdés alapján a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Budapest, 2007. október 31.

*dr. Völgyesi Lászlóné sk. a tanács elnöke, Angyalné dr. Demeter
Judit sk. előadó bíró, dr. Mészáros Mátyás sk. bíró*

Vné

A kiadmány hitelével:

tisztviselő